

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Szám:
Előadó:
Telefon:

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva panaszos nevében a képviselő által benyújtott panasz tárgyában folytatott új eljárásban – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalása megállapításaira – a panasznak az intézkedés helyszínétől a szolgálati gépjárműig történő kísérés során alkalmazott bilincselés tekintetében

helyt adok,

a szolgálati gépjárműbe történt beszállást megelőzően történt és a gépjárműben fentartott bilincselés tekintetében a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) és e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. Tájékoztatom, hogy a bírósági felülvizsgálat iránti keresetet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a Pp. 394/B. § (1) bekezdésére tekintettel, a Pp. 397/I. § (1) bekezdése alapján elektronikusan is benyújthatja, azonban az a Pp. 397/J § b) pontja értelmében a jogi képviselővel eljáró felek, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek részére kötelező.

Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban. A határozat bírósági felülvizsgálta iránti keresetlevél elektronikus előterjesztésre szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le.

A határozatot kapják:

- 1) képviselő
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) rendőri szerv vezetője
- 4) Irrattár

INDOKOLÁS

I.

Képviselő beadványában előadta, hogy panaszos rendőri intézkedés keretében igazoltatták, ruházatát átvizsgálták, megbilincselték, majd előállították.

A panaszos egy hajléktalan emberek megsegítésével foglalkozó szervezet aktivistája. *-n a „kiserdőben” élő négy ember jogszerűtlenül emelt lakóhelyének elbontását, ingóságai egy részének szemétként való eltakarítását igyekezett megakadályozni azzal, hogy az erdőtakarítást végző személyek, valamint a közterület-felügyelők figyelmét a tevékenységük jogellenességére felhívta.

A képviselő álláspontja szerint a panaszos jogsértő cselekményt nem követett el, ezért az intézkedések és a kényszerítő eszköz alkalmazása szükségtelen, indokolatlan, továbbá – különösen a megbilincselése és előállítása – aránytalan is volt. Egyfelől a bilincselést nem előzte meg igazoltatás, holott a jelentésben ez szerepel. Az igazoltatás elmaradását a beadványhoz mellékelt felvételek is igazolják. Mivel a rendőri jelentések nem a valóságnak megfelelően rögzítik a történeteket, ezért arra is megalapozott következtetést lehet vonni, hogy nem az arányosság és fokozatosság követelményének megfelelően került sor a kényszerítő eszköz alkalmazására. A képviselő szerint a panaszos magatartása nem indokolta az igazoltatás elmaradását.

A képviselő álláspontja szerint az előállítás indokolatlan volt azért is, mert a panaszos egy olyan rendőri intézkedéssel összefüggésben lépett fel, mely az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának állásfoglalása értelmében (AJB 4326/2011.) önkényes, kellő jogszabályi alapot nélkülöz, így az ott élő emberek alapvető jogaival összefüggésben alkotmányos visszásságot okozó eljárás biztosítása volt, így a képviselő véleménye szerint nyilvánvalóan jogszerűtlennek tekintendő.

A képviselő az alábbi linken elérhető felvételeket is csatolta, mint bizonyítékokat:

A beadványban foglaltak szerint a panaszos sérelmezi:

- az igazoltatása elmaradását,
- előállítását,
- ruházatának átvizsgálását,
- vele szemben bilincs használatát.

II.

A Panasztestület a panaszos megbilincselése, valamint ruházatának átvizsgálása miatt alapjog súlyos sérelmét állapította meg, míg a panasz többi pontjában az alapjog sérelmét nem tartotta megállapíthatónak. Erre tekintettel hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén, valamint az Rtv. 93/A. § (6) és (7) bekezdésén alapul.

III.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete alapján a fenti panaszügyben kizárólag a bilincselés tekintetében új eljárást kell lefolytatni. A Ket. 109. § (4) bekezdése értelmében a hatóságot a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság határozatának rendelkező része és indokolása köti, a megismételt eljárás és a döntéshozatal során annak megfelelően jár el.

A bilincselés tekintetében az Ítélet indokolási része az alábbiakat fejt ki:

„Ennek során a bíróság megállapította, hogy a felvételekből egyértelműen kiviláglik, a felperes nem vitatottan szóban, érveket felsorakoztatva vitatkozott az erdőtisztítást biztosító rendőrökkel, de semmiféle olyan jellegű magatartása nem volt, amely a bilincselést megalapozta volna.”

„A bíróság nyomatékosan megjegyzi, hogy a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja maga is egyfajta fokozatot állít fel a kényszerítőeszközök alkalmazásának sorrendje vonatkozásában, mert azt rögzíti, hogy különösen azzal szemben lehet indokolt a bilincs alkalmazása, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg. A bíróság a perbeli esetben a felvételek alapján teljesen egyértelműen azt állapította meg, hogy a felperes passzív ellenállása testi kényszerrel maximálisan megtörhető lett volna, hiszen amikor felszólították, hogy előállítsák, gyakorlatilag egy helyben állt, várva az intézkedést vele szemben, így a bilincs kezére történő felhelyezése indokolatlan és aránytalan volt.

A bíróság e körben jegyzi meg, hogy a felperesnek a szándéka az volt, hogy a helyszínen maradjon, megakadályozza az intézkedést és amikor a két rendőr elvezette annak érdekében, hogy az erdőtisztítás tovább folytatódhassék, nem volt szükséges a bilincs alkalmazása.”

IV.

A vizsgálat során az alábbi bizonyítékok alapján állapítottam meg a döntésem alapjául szolgáló tényállást.

- a panasz és az abban hivatkozott videó felvételek (3 lap);
- az előállítás időtartamáról szóló igazolás (1 lap);
- jelentés előállítás végrehajtásáról, illetve kényszerítő eszköz alkalmazásáról (2 lap);
- az Alosztály vezetőjének jelentése (4 lap);
- a Közterület-felügyelet fejlécével ellátott feljegyzés (1 lap);
- a Kft. ügyvezető igazgatójának levelei (1-1 lap);
- rendőri jelentések;
- jegyzőkönyv (3 oldal);
- határozat (3 lap).

A bilincs alkalmazásának jogszerűsége:

Az Rtv. 13. § (1) bekezdés alapján „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”

Az Rtv. 19. § (1) és (2) bekezdése szerint „A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmességgel engedelmeskedni. A rendőri

intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”

Rtv. 48. § d) szerint a rendőr bilincset alkalmazhat az ellenszegülés megtörése érdekében.

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. § (4) bekezdése szerint, *”A rendőri intézkedés során úgy kell eljárni, hogy a rendőr megelőzze megtámadását, lefegyverzését, továbbá akadályozza meg, hogy a figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják vagy lekötöttségét jogellenes cselekmény elkövetésére használják fel.”*

Az Rtv. 1. § (2) bekezdés 4-5. pontjai értelmében a rendőrség közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el, illetve ellátja a közterület rendjének fenntartásával kapcsolatos rendészeti feladatokat. Felkérésnek megfelelően a rendőrkapitányság vezetője a közrend fenntartása érdekében intézkedett két rendőr helyszínre vezénylésére, tekintettel az Rtv. 2. § (2) bekezdés *a)* és *b)* pontjára, mely szerint a rendőrség a feladatának ellátása során együttműködik az állami és helyi önkormányzati szervekkel, a társadalmi és gazdálkodó szervezetekkel, az állampolgárokkal és azok közösségeivel, illetve segítséget nyújt - jogszabályban meghatározott esetben - az állami és a helyi önkormányzati szervek hivatalos eljárásának zavartalan lefolytatásához. Az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni, vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. Az Rtv. 16. § (1) bekezdés szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

Az intézkedést megítélése szempontjából jelentőséggel bírnak az alábbi tények. A Kft. (ügyvezető igazgatója *-n bejelentést tett a Rendőrkapitányságra, hogy *-n a Kft., a kiserdőben bozótirtási és hulladékszállítási feladatokat végez. Ezzel kapcsolatosan kérte a rendőrkapitányság vezetőjét, hogy kettő fő rendőrrel * órától * óráig biztosítsa a területet a fokozott balesetveszély és a várhatóan bonyolódó forgalmi helyzetre tekintettel. A munkálatokat az Önkormányzat használatában álló erdős területen végezték az Önkormányzat tudtával és érdekében. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható, hogy a helyszínen tartózkodó közterület-felügyelők, a közterület foglalási engedéllyel nem rendelkező, az erdőben jogellenesen emelt építményekben életvitelszerűen tartózkodó személyeket felszólították a köztisztasági szabálysértés megszüntetésére, és arra, hogy ingóságait pakolják össze. A közterület-felügyelők arról tájékoztatták az érintett személyeket, hogy a * szám alatti szállón a kutyáikkal együtt fogadják őket, ahová igényük szerint az ingóságait is átszállítják. Ezt követően a Kft. munkatársai megkezdték a

munkálatokat, ennek keretében az erdőben életvitelszerűen tartózkodó személyek által felhalmozott tárgyakat összerakták azok elszállítása érdekében.

E tevékenységet megakadályozandó, a panaszos e tárgyakat többször megfogta, azokra ráült. A videofelvételek tanúsága szerint egy munkás és a panaszos között konfliktus helyzet kialakulása is megállapítható. A helyszínen tartózkodó rendőrök ezt megelőzően és ezt követően is többször felszólították a panaszost, hogy ne akadályozza a munkálatokat. Ezalatt a panaszos többször kifejtette abbéli véleményét, hogy a rendőri intézkedés jogszerűtlen, a rendőri felszólításokat, amelyek szerint a panaszosnak el kellett volna távolodnia a helyszíntől, szóban kifejezetten „visszautasította”, majd az önkormányzat tevékenységének jogszerűtlensége mellett érvelt, ebből a rendőri intézkedés jogszerűtlenségét is vélelmezve.

A fenti események kapcsán a panaszost a rendőrök azért vonták intézkedés alá, mert többszöri rendőri felszólításnak, utasításnak nem tett eleget, a rendőri felszólítás ellenére a fent részletezett munkálatok helyszínén maradt. Tekintettel arra, hogy a rendőri utasításnak a panaszos nem tett eleget megszegte az Rtv. 19. § (1) bekezdését. Továbbá az is megállapítást nyert, hogy igyekezett magát kivonni a rendőri intézkedés alól úgy, hogy eközben a magatartásával a rendőri felszólítás ellenére is akadályozta a hivatalos szervek munkáját. E magatartása a Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalása szerint is alkalmas volt az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet 40/A. §-ban rögzített – jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés – tényállásának megvalósítására. Emiatt a rendőrök az Rtv. 19. § (2) bekezdése alapján jogosultak, az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint pedig kötelesek voltak intézkedést kezdeményezni, és az Rtv. 19. § (2) bekezdése alapján szükség esetén kényszerítő eszközt alkalmazhattak a panaszossal szemben.

A panaszos a rendőri intézkedéseknek szóban kifejtve és passzív ellenszegülést tanúsítva nem kívánt eleget tenni. A Kúria korábbi határozatában megállapította, majd a határozatában később utalt e megállapítására, mely szerint a vizsgált intézkedési helyzet nem tartozott azon kivételes – az Rtv. 19. § (1) bekezdés második mondat második fordulatában említett – esetkörbe, amely körülmény engedetlenségre jogosította volna a panaszost, ezért annak jogszerűségét a panaszos a helyszínen nem vitathatta.

Ezekre tekintettel megállapítható, hogy szükségessé vált a panaszos részéről a rendőri intézkedésnek megfelelő magatartás kikényszerítése. A kikényszerítés törvényes eszközei az Rtv. V. fejezetében foglalt kényszerítő eszközök lehettek. Ezen kényszerítőeszközök közül kellett a rendőrnek kiválasztania azt, vagy azokat, amelyek alkalmazásával intézkedése megfelel az Rtv. 15. § (1)-(2) bekezdésében, az Rtv. 16. § (1) bekezdésében, valamint a Szolgálati Szabályzat 5. § (4) bekezdésében foglalt követelményeknek, azaz, az intézkedés végrehajtása szempontjából maximális biztonságot nyújtó, azonban az intézkedés alá vont személy oldalán nyilvánvaló aránytalanságot, szükségtelen mértékű korlátozást nem jelentő kényszerítő eszközt kellett alkalmazni. Az alábbiakban e szempontok megvalósulását teszem a vizsgálatom tárgyává a fent részletezett valamint az alábbi tények alapján.

Tekintettel arra, hogy a panaszos megszegte az Rtv. 19. § (1) bekezdését, és esetében szabálysértést elkövetése volt megállapítható, jogszerűen döntött a felperes előállításáról. A személyes szabadságot korlátozó intézkedés eredményes és biztonságos végrehajtása érdekében, figyelemmel a panaszos által tanúsított passzív ellenállására is, a rendőr az Rtv. 48. § d) pontjában meghatározott kényszerítő eszköz alkalmazása mellett döntött.

A panaszos kezeit az intézkedő rendőr – a többszöri eredménytelen felszólítást követően – hátra bilincselte és a szolgálati gépjárműhöz kísérte. Indokolt megjegyezni, hogy a panaszos magatartásának kiszámíthatatlan voltát bizonyította, hogy a szolgálati járműhöz történő kísérése során egy esetben váratlanul elernyesztette izmait, amelynek következtében a földre került. A rendőrök megfogták és egy szakaszon vitték, majd a panaszos jelezte, hogy fullad,

ezért a földre tették, ahol a panaszos a saját lábára állt és ezt követően kísérték a szolgálati gépjárműhöz. A rendelkezésre álló iratok, valamint az előállítás végrehajtásáról készült helyszíni videofelvételek alapján megállapítható volt az is, hogy a panaszos előállítását olyan szolgálati gépjárművel tudták végrehajtani, amely a fogvatartottak biztonságos őrzésére, szállítására szolgáló speciális kialakítással nem rendelkezett.

A bilincset a rendőrök 15 perc időtartamban alkalmazták a panaszossal szemben, a helyszínről a Rendőrkapitányságra történő szállítása idejére annak biztonságos végrehajtása – a panaszos ellenszegülésének megtörése – érdekében.

Megállapítható, hogy a panaszossal szemben kényszerítőeszközként a rendőrök bilincset alkalmaztak. A bilincshez képest hatásában egy kényszerítő eszköz, a testi kényszer mérhető. A testi kényszer volt az a kényszerítő eszköz melyet a rendőr alkalmazhatott volna a panaszos ellenszegülésének megtörésére a vizsgált szituációban. Ezen a ponton elengedhetetlen a két kényszerítő eszköz összehasonlítása az arányossági szabályok tükrében, amelyet elsőként a hatóság általánosságban végez el, majd alább, azt a jelen ügy tényadataival összevetve von le következtetést a jelen eljárás tárgyát képező bilincselés arányosságára.

Általános megállapítások

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyományaként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés *d)* pontja szerint *„A bilincs alkalmazása kizárólag az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben, a kényszerítő eszköz alkalmazásának az Rtv.-ben és az e rendeletben meghatározott követelményei teljesülése esetén, különösen azzal szemben lehet indokolt, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg.”*

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegben”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olykor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, löfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következhessek be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban. A két kényszerítő eszköz külön-külön és együttesen is alkalmazható.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, mely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszenvédőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem részben a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbébe.

A Szolgálati Szabályzat hivatkozott rendelkezése értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az

ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet. **Éppen azon nyomatékos bírói megállapítás miatt indokolt ezt hangsúlyozni, amely szerint a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja maga is egyfajta fokozatot állít fel a kényszerítő eszközök alkalmazásának sorrendje vonatkozásában**, mert azt rögzíti, hogy különösen azzal szemben lehet indokolt a bilincs alkalmazása, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg. Rendőrszakmai szempontból az ellenszegülés megtörése azonban nem csak a fizikai erővel történő letörést jelenti, hanem az intézkedés alá vont ellenszegülése szándékától való elállására is irányul, amely egyben biztosítja az intézkedés biztonságos és eredményes végrehajtását.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést.

Megállapítottam, hogy a bilincselés és a testi kényszer között nyilvánvaló különbség a korlátozás azaz „hátrány okozás” mértékében nem állapítható meg, sőt a bilincselés a testi kényszerrel szemben csak a karok mozgását akadályozza legfeljebb azonos sérülés veszélye mellett.

Az ügyre vonatkozó megállapítások a fenti következtetések és a megállapított tényállás alapján

A panaszos fent részletezett magatartásával szabálysértést követett el, amely a panaszos – Kúra által is jogszerűnek ítélet – előállításával végződött. A személyes szabadságot korlátozó intézkedés (előállítás) eredményes és biztonságos végrehajtása szükségessé tette, hogy a panaszossal szemben kényszerítő eszközt alkalmazzon a rendőr.

A panaszossal szemben alkalmazott bilincs arányosságának megítélése tekintetében nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a rendőri intézkedésnek folyamatosan ellentmondott, a többszöri rendőri felszólításnak sem tett eleget. **Aktív ellenszegülést a rendőri intézkedéssel szemben azonban nem tanúsított** a panaszos, ugyanakkor a helyszínen a hivatalos szervek alkalmazottainak munkáját magatartásával, a rendőri felszólítások ellenére akadályozta, e magatartásával részlegesen elvonta, lekötötte a helyszínt biztosító rendőrök figyelmét.

A Ket. 109. § (4) bekezdése értelmében a hatóságot a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság határozatának rendelkező része és indokolása köti, a megismételt eljárás és a döntéshozatal során annak megfelelően jár el. Mivel az Ítélet indokolása a jelen határozat III. fejezetében ismertetett megállapításokat teszi, ezért megállapítom, hogy a panaszos vitatkozásban megnyilvánuló passzív ellenszegülő, továbbá azon magatartása, hogy az intézkedés (előállítás) tényének közlését követően a helyszínen egy helyben állt,

nem szolgáltatott kellő alapot arra, hogy a rendőr a bilincset a panaszos kezére helyezze, ezen ellenszegülése testi kényszerrel megtörhető lett volna.

Tényként állapítható meg azonban, hogy a személyes szabadságot korlátozó intézkedés alá vont panaszos szállítása nem a fogvatartottak biztonságos őrzését, szállítását biztosító speciális járművel került végrehajtásra, ezért a panaszossal szemben a bilincs alkalmazására a szolgálati járműbe történő beszállását megelőzően, valamint a szállítása során, az intézkedés biztonságosságának fenntartása érdekében indokolt, jogszerű és arányos volt.

IV.

A Panasztestület a panaszos megbilincselése miatt emberi méltóságának súlyos sérelmét állapította meg, mivel meglátása szerint a panaszos magatartása nem adott okot arra, hogy megbilincseljék. E megállapítást a panaszos azon magatartására alapozta mely videofelvételen megtekinthető. Ezek alapján a Panasztestület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos felvételen látható magatartása alapvetően passzivitásban, vitatkozásban nyilvánult meg, nem tartalmazott olyan elemet a viselkedése mely arról tanúskodott volna, hogy a panaszos ellenszegülése ne lett volna megtörhető csupán testi kényszerrel. A Panasztestület ezen megállapításaival a panaszosnak a szolgálati gépjárműbe történő beszállását közvetlenül megelőzően történt intézkedés vonatkozásában egyetértek.

Tekintettel ugyanakkor arra, hogy a panaszos szállítására alkalmazott szolgálati gépjármű nem garantálta a fogvatartottak biztonságos őrzését, mivel nem volt a hátsó illetőleg első ülések között rács, így a bilincs alkalmazását ezen biztonsági szempontok indokolták.

Ezért a Panasztestületnek a bilincseléssel kapcsolatban kifejtett álláspontjával a szolgálai gépjárműbe történő beültetés és az abban történt szállítás során alkalmazott bilincselés tekintetében – mivel az nem ütközött a nyilvánvaló aránytalanság tilalmába – nem értek egyet.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye II. cikke, IV. cikke, XXIV. cikke;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 29. § (2) bekezdése, 35. § (1) bekezdése, 100.§ (1) bekezdés *a*) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) és (4) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése, 13. § (1) bekezdése, 15. § (1) és (2) bekezdése, 31. § (1) bekezdése, 48. § *d*) pontja, 92. § (1) bekezdése, a 93/A. § (6), (7) és (9) bekezdései.

Budapest, 2017. június 15.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos**